GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 8282
קובץ: תשובות סופיות

ספרות עברית וכללית

שאלון 8282 (אקסטרניים)

הוראות לנבחן

מדינת ישראל
משרד החינוך
סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 8282
ספרות עברית וכללית
הוראות
א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון: שירה (שירים מן המחצית השנייה של המאה ה־20 בנושא "החברה הישראלית – בין שבר לאיחוי")
פרק שני: דרמה (מחזה מודרני)
פרק שלישי: ספר קריאה
הפרק הראשון במבחן (שירה) הוא חובה (60 נקודות).
מן הפרקים השני והשלישי יש לבחור בפרק אחד ולענות בו על שאלות לפי ההוראות (40 נקודות).
ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימת היצירות.
ד. הוראות מיוחדות:
(1) יש לרשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרתם להשיב עליה.
(2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
(3) יש לשים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.
(4) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.
לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק ראשון – שירה (חובה)

שאלה 1

א.

- עליזה הפנימה את הנורמות: היא אינה רק נשמעת להן, אלא רואה בהן את "הַטֶּבַע שֶׁלָּהּ" (שורה 17) ושופטת לפיהן אחרים – "אֲמוּנָה הֵיטֵב עַל מִי 'בְּסֵדֶר' מִי 'לֹא בְּסֵדֶר'" (שורה 14).
- נורמה של סדר ומראה: "מְכַבֶּסֶת", "תְּדִיחַ רִצְפָּה", "מַתְאִימָה אֶת צֶבַע הַחֻלְצָה לַחֲצָאִית", "מֵיק אַפּ" על החטטים (שורות 4–10).
- נורמה של צניעות ושם טוב: "שֶׁלֹּא יַחֲשֹׁב שֶׁהִיא תַּסְכִּים לִפְנֵי הַחֲתֻנָּה" (שורה 37), "וְהַשֵּׁם שֶׁלָּהּ נִשְׁאָר נָקִי" (שורה 41), "בַּחוּרָה לְלֹא רָבָב" (שורה 42).
- נורמה של חריצות ויציבות: "הָעֲבוֹדָה זֶה הַדָּבָר הֶכִי חָשׁוּב", "בְּ־7:30 בְּדִיּוּק", "קְבִיעוּת" ו"פֶּנְסִיָּה" (שורות 29–31).
- נורמה של תפקיד האישה: "יוֹדַעַת לִתְפֹּר וְיוֹשֶׁבֶת בַּבַּיִת", "יָבוֹא בָּחוּר לָעֲנָיָן וְהִיא תִּתְחַתֵּן / וְתוֹלִיד יְלָדִים" (שורות 44–48).

ב.

- יחס ביקורתי ואירוני, מתוך ריחוק מן הנורמות – ולצד זה חמלה כלפי עליזה.
- "(חֲתַךְ־אֹרֶךְ)" בכותרת: לשון של מחקר ושל דו"ח; עליזה מוצגת כדוגמה מייצגת, והטון היבש חושף את הדלות של התבנית.
- מירכאות סביב לשון הסביבה: "בְּסֵדֶר", "לֹא בְּסֵדֶר", "מֵיק אַפּ" (שורות 10, 14) – המשוררת מצטטת קלישאות ומתרחקת מהן.
- פרטים שחושפים את המחיר: "וְלֹא רוֹאִים כָּל כָּךְ" (שורה 11), "הִתְפָּרְצֻיּוֹת, אֲבָל בְּצֶדֶק" (שורה 15).
- סיום צפוי מראש: "יוֹם יָבוֹא... יָבוֹא בָּחוּר לָעֲנָיָן" (שורות 46–47) – החזרה על "יָבוֹא" נשמעת כנוסחה; השיא הוא ש"יַעֲרִיכוּ אֶת הָאִמָּא שֶׁלָּהֶם".

שאלה 2

- המעברה: "צְרִיף הַפַּח", "בְּלוֹק הַקֶּרַח", "הַפְּרִיז'ידֶר" (בית 1), "וְלַיְלָה בַּמַּעְבָּרָה חָלַף מֵעָלֵינוּ כְּמוֹ צֵל כָּבֵד" – דלות, ארעיות ומועקה; חוויה של ילדות כלואה ("מְמֻסְמֶרֶת נַפְשִׁי שֶׁלֹּא תִּפָּרַח").
- הטבע של הארץ החדשה כפוגע: "קַקְטוּסִים מְעַקְצִים בַּלָּשׁוֹן וּבַגּוּף / כִּי אָכַלְתִּי מִפְּרִי דַּעַת הַצַּבָּר" (בית 2) – הצבר הוא הקקטוס והישראלי יליד הארץ; המפגש עם התרבות החדשה כואב.
- הטבע כמושך ומסוכן: "רֵיחַ נַרְקִיסִים מְשַׁכֵּר", "רִיצַת בֹּקֶר חֲלוּמָה" – אל "בְּצַת נַחַל קִישׁוֹן", "לֹעַ הַבְּצוֹת" (בית 3): חלום שנבלע בבוץ; ולצידו רגע של חירות – "יַלְדָּה... נוֹשֶׁמֶת נוֹף".
- נוף המולדת בתוך סלימה: "עוֹד בָּךְ דְּקָלִים וַעֲסִיס הַתָּמָר" (בית 6), מול "עֵינַי חֲרֵבוֹת שִׁמְחָתֵךְ" – הסביבה הישנה חיה בפנים, החדשה מחריבה.
- תרומה: הסביבה מבטאת את חוויית הדמויות – דלות, זרות, חלום שנכזב וגעגוע.

שאלה 3

- ציור לשון 1 – הדובר ככלי (מטפורה, שורות 2–3): "דָּמִי מַמְשִׁיךְ עֲדַיִן לְשַׁקְשֵׁק בְּדָפְנוֹתַי / גַּם אַחַר שֶׁכְּבָר הֻנַּח הַכְּלִי עַל מְקוֹמוֹ".

– תלישות: ההגירה הסתיימה, אבל התנועה בתוכו לא נרגעה; גם ב"מקומו" הוא אינו נח.

– עומס: הדם המשקשק הוא טלטלה פנימית מתמדת, נוזל שאינו שוקט.

- ציור לשון 2 – העורקים והגידים כסבך חבלים (דימוי, שורות 22–23): "וּכְבָר עוֹרְקַי וְגַם גִּידַי כִּסְבַךְ / שֶׁל חֲבָלִים שֶׁלֹּא אַתִּיר".

– תלישות: חבלי אונייה – ההגירה הפכה לחלק מגופו, הוא תמיד בדרך.

– עומס: "סְבַךְ" שלא ניתן להתיר, עד "מוֹתִי" (שורה 24).

- אפשר גם: "הַבָּתִּים, אֲשֶׁר דּוֹמִים לָאֳנִיּוֹת תָּמִיד" (שורה 21); "יָתוֹם בְּלִי אֵם" על "אֵם הַדֶּרֶךְ" (שורה 14).

שאלה 4

- נקודת המבט התמימה – של הסבתא: "עַלְמָה תַּמָּה, חָשְׁבָה לְפִי תֻּמָּהּ" (שורה 8); היא שומעת בציור "סִימְפוֹנְיוֹת מֻפְלָאוֹת / לִכְבוֹד הַשַּׁחַר... אוּלַי אֲפִלּוּ לִכְבוֹדָהּ" (שורות 9–11); המקום הוא "חוֹל בְּתוּלִי" (שורה 3).
- נקודת המבט המפוכחת – של הדובר, המספר בדיעבד: הציור הוא "צִיּוּצֵי הַמִּלְחָמָה הַנּוֹרָאָה מִכֹּל — / הַמִּלְחָמָה עַל שֶׁטַח הַמִּחְיָה" (שורות 6–7); הציפורים "תּוֹקְעוֹת מַקּוֹרֵיהֶן בַּפְּרִי הַלֹּא מוּגָן" (שורה 5).
- אירוניה דרמטית: הקורא יודע מה הסבתא לא ידעה; הסדר בשיר – קודם האמת המפוכחת, אחר כך הפירוש התמים.
- ההווה המפוכח: "הַכְּבִישׁ וְהַבָּתִּים וְאִילָנוֹת הַסְּרָק" (שורה 2) במקום החול והשקמה.
- הסיום: "וְאֶת הַשְּׁאָר אַתָּה יוֹדֵעַ, בָּוַדַּאי" (שורה 13) – ידיעה משותפת ומרה; הכותרת "סִפּוּר עַל הַסַּבְתָּא" נשמעת כסיפור ילדים, והתוכן מפוכח.

שאלה 5

- הצהרה על השתלבות: "לֹא עוֹד זָר בְּעֵירִי", "לִוִּיתִי אֶת צְמִיחַת הַבָּתִּים" (בית 1), "אֲנָשִׁים מְבָרְכִים אוֹתִי", "אֲנִי מְדַבֵּר בַּשָּׂפָה הַזֹּאת כְּאִלּוּ נוֹלַדְתִּי בָהּ" (בתים 2–3).
- אבל ההשתלבות מעוצבת כמאמץ וכהוכחה: החזרה "תִּרְאֶה אוֹתִי אֲנִי יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹמִי" (פתיחת בית 1 ובית 2) – הוא זקוק לעד; כפל המשמעות של "לדעת את מקומי".
- שלילות שמזכירות את העבר: "שׁוּב אֵינֶנּוּ מֻתְנֶה", "נִגְמַלְתִּי... מֵעֲבָרִי" (בית 2) – העבר כהתמכרות, הקיום היה מותנה.
- הקטנה והסתייגות: "יְדִידִים מְעַט / וְאַף לֹא שׁוֹנֵא אֶחָד", "אָז לֹא נוֹרָא", "כְּאִלּוּ".
- הסיום: "וְהָאָדָם סוֹפוֹ לְהִתְפַּיֵּס עִם קִיּוּמוֹ" (בית 3) – השתלבות כפיוס והשלמה; הכותרת "נְעִילָה" – תפילת הסיום של יום הכיפורים: חשבון נפש, שערים שננעלים.

שאלה 6

- ההשתלבות כמעבר מעולם לעולם: מן העבר המזרחי – "טַעַם עָרָק וְרֵיחַ זְעַפְרָן צוֹרֵב", "קָפֶה מַרְקוֹ / בְּלֹד" (בית 1) – אל עולם מערבי מעודן: "גְּלִידָה מִבְּדֹלַח", "כְּרִיכוֹת שֶׁל שֶׁקְסְפִּיר", "חָתוּל סְיָמִי / בְּתוֹךְ סָלוֹן יָרֹק" (בתים 1–2).
- ההשתלבות כלמידה: "אֲנִי לוֹמֵד" (פעמיים), "מְלַמְּדוֹת אוֹתִי" (פעמיים) – לא טבעית, נרכשת; ולמידה של חיצוניות (להריח כריכות, לפתוח תבות נגינה).
- הצהרה מתגוננת: "מָה אַתֶּם רוֹצִים מִמֶּנִּי", "אֲנִי כְּבָר לֹא אוֹתוֹ הַיֶּלֶד" – מול הריח ה"צוֹרֵב" בהווה.
- המילה "עַכְשָׁו" כקו גבול, והמבנה: "חֲבֵרִים." לבד בסוף (בית 3) – פנייה אירונית ובודדה.
- הכותרת "תִּקּוּן הָרֵיחוֹת": ההשתלבות כ"תיקון" של המוצא – ואירוניה כלפי התיקון.

פרק שני – דרמה (40 נקודות)

שאלה 7

- "מי מפחד מווירג'יניה וולף" (אדוארד אלבי): ג'ורג' ומרתה מארחים בלילה את ניק והאני.
- סצנה 1 – "לתפוס את האורחים" (המערכה השנייה): ג'ורג' מספר, כביכול על אנשים אחרים, את סוד נישואיהם של ניק והאני – החתונה בגלל היריון מדומה – שניק סיפר לו; האני נפגעת. מרכזית: נקודת מפנה – גם הזוג הצעיר, שנראה מאושר, נחשף כנשוי על בסיס של אשליה; ה"משחקים" עוברים מהשפלה של בני הזוג זה את זה לפגיעה באורחים, וג'ורג' עובר מהתגוננות להתקפה.
- סצנה 2 – "גידול התינוק" (המערכה השלישית): ג'ורג' מכריז שהבן מת – מברק הגיע; מרתה מתמוטטת. מרכזית: שיא ופתרון – ניפוץ האשליה שעליה נשענו הנישואים; בסיום ג'ורג' ומרתה לבד, ומרתה מודה שהיא מפחדת.
- שתי הסצנות חושפות את הנושא המרכזי: אשליה מול אמת.

שאלה 8

- "חשיבותה של רצינות" (אוסקר ויילד): ביקורת סאטירית על החברה הגבוהה בלונדון – על הצביעות, על הנישואים כעסקה של מעמד וכסף, ועל ההעדפה של צורה ושם על מהות.
- ביחסים בין הדמויות: ג'ק ואלג'רנון מנהלים חיים כפולים ("ארנסט", "באנברי") כדי להתחמק מחובות חברתיות; גוונדולן אוהבת את ג'ק בגלל השם "ארנסט", וססילי "מאורסת" לארנסט עוד לפני שפגשה אותו; גוונדולן וססילי – נימוס מושלם בתה, ומתחתיו מלחמה.
- אירוע מרכזי – ליידי ברקנל חוקרת את ג'ק (מערכה ראשונה): הכנסה, נכסים, מוצא; כשמתברר שנמצא בתיק בתחנת ויקטוריה, היא פוסלת אותו ודורשת שימצא הורים. במערכה השלישית היא משנה את יחסה לססילי כשהיא שומעת על הונה.
- הסיום: ג'ק מתגלה כבן למשפחה מכובדת ששמו ארנסט – הקומדיה "מתקנת" את הכול דרך ייחוס ושם, וכך מגחיכה את המוסכמות עצמן.

פרק שלישי – ספר קריאה (40 נקודות)

שאלה 9

- "החברה הגאונה" (אלנה פרנטה): אלנה (לנו), המספרת, וחברתה לילה, בשכונה ענייה בנאפולי.
- מערכת היחסים: חברות קרובה שיש בה הערצה, תחרות ותלות. בילדות לילה מובילה ואלנה הולכת אחריה (פרשת הבובות שנזרקו למרתף והעלייה לדון אקילה); בבית הספר שתיהן מצטיינות; כשלילה נאלצת להפסיק ללמוד, אלנה ממשיכה, וכל אחת מודדת את עצמה מול השנייה.
- על אלנה: חרוצה, צייתנית, חסרת ביטחון; מגדירה את עצמה דרך לילה; ההצלחה בלימודים אינה נותנת לה ביטחון, משום שלילה נראית לה מבריקה יותר.
- על לילה: נועזת, מבריקה, עצמאית ואכזרית לעתים; לומדת לבדה, מעצבת נעליים; בסוף נישאת לסטפנו – ובחתונה מגלה שמרצ'לו סולרה נועל את הנעליים שעיצבה.
- מה לומדים: החברות היא מראה – כל אחת רואה בשנייה את מה שהיא עצמה אינה; השכונה וגורל הנשים בה מעצבים את שתיהן.

שאלה 10

- "המקרה המוזר של הכלב בשעת לילה" (מארק האדון); כריסטופר בון, בן 15, שאינו מסוגל לשקר ומתקשה בקשר עם אנשים.
- החיפוש: מתחיל כחקירת רצח הכלב ולינגטון – כריסטופר שואל שכנים, למרות האיסור של אביו; גברת אלכסנדר מספרת לו שאמו ומר שירס היו מאוהבים; הוא מוצא את מכתבי אמו – היא חיה; האב מודה שהרג את הכלב; כריסטופר נוסע לבדו ללונדון אל אמו.
- החיפוש הופך מחיפוש אחר רוצח לחיפוש אחר האמת על משפחתו ואחר מקומו ועצמאותו.
- מה הוא מגלה על הדמויות: האב – אוהב אך שיקר; האם – עזבה כי לא עמדה בקושי; המבוגרים משקרים "כדי להגן".
- על החברה: העולם הזר (רכבת, תחנות, שוטרים) רועש ובלתי מובן לשונה; אבל יש בו גם אנשים טובים (שבון, גברת אלכסנדר).
- בסוף: כריסטופר חוזר, ניגש לבחינה במתמטיקה ומצליח, ומאמין שיוכל לעשות כל דבר.

כל הבגרויות בספרות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/literature